SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1977

av Aida Birinxhiku och Daniel Vencu Öhrlund Castro (båda S)

En AI-strategi värd namnet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att uppdatera Sveriges nationella AI-strategi och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Artificiell intelligens (AI) har stor potential att stärka Sveriges välstånd såväl som välfärd. Samtidigt medför den snabba utvecklingen betydande utmaningar. Det är nu vi avgör om Sverige ska vara med och forma utvecklingen eller tvingas anpassa sig till den.

Sverige har goda förutsättningar. Vi har bland annat framstående forskning, en stark industri och god tillgång till fossilfri el. Regeringens nuvarande AI-strategi belyser flera av dessa styrkor. Problemet är emellertid att både strategin och den tillhörande handlingsplanen är mer en förteckning över redan beslutande insatser, snarare än en färdplan för framtiden. Det behövs tydligare strategiska vägval för hur Sverige ska ta tillvara möjligheterna och hantera riskerna när AI förändrar vår ekonomi och säkerhet i grunden.

En av Sveriges största möjligheter ligger i att bli världsledande på att tillämpa AI inom industrin, välfärden och andra delar av samhället. Tekniken kan bidra till både högre produktivitet och nya kvalificerade arbetstillfällen. För att ta tillvara denna

potential bör AI vara en central del av en svensk tillväxtpakt mellan staten, näringslivet, akademin och arbetsmarknadens parter. Gemensamma färdplaner inom strategiskt viktiga områden kan bidra till att samla insatserna och stärka Sveriges konkurrenskraft.

Samtidigt behöver den nationella AI-strategin ta arbetsmarknadens förändring på större allvar. Mycket talar för att AI framför allt kommer att förändra arbetsuppgifter och kompetenskrav snarare än att hela yrken försvinner. En särskild risk gäller unga, eftersom arbetsuppgifter som tidigare utgjort vägen till det första jobbet kan automatiseras. Det riskerar att försvåra ungas etablering på arbetsmarknaden och möjligheten att skaffa sig den erfarenhet som arbetsgivare efterfrågar. För att möta utvecklingen behövs både bättre möjligheter till kompetensutveckling genom hela arbetslivet och insatser som underlättar ungas inträde på arbetsmarknaden.

Därtill kommer att tillgången till AI och kunskapen om hur tekniken används måste komma fler till del. Sveriges tidigare satsningar på datorer och bredband bidrog till en bred digital kompetens som dessutom lade grunden för svenska teknikframgångar. En motsvarande ambition behövs nu genom en AI för alla-reform. Tillgången till den nya tekniken får inte bli förbehållen vissa företag, yrkesgrupper eller hushåll. AI ska bidra till att minska klyftorna i samhället, inte cementera dem.

En helt avgörande dimension är Sveriges säkerhet och motståndskraft. Sverige och Europa är i dag starkt beroende av ett fåtal globala techjättar för digital infrastruktur och AI, vilket understryker behovet av en stärkt europeisk förmåga. Sverige bör samtidigt vara pådrivande för internationella standarder, oberoende granskning av avancerade AI-modeller och ökad transparens kring allvarliga säkerhetsincidenter. AI måste utvecklas under mänsklig kontroll och med respekt för grundläggande fri- och rättigheter. Detta kräver smart reglering, inte avreglering för avregleringens skull. Tydliga, transparenta och långsiktiga spelregler stärker både innovation och förtroendet för teknikutvecklingen.

Ytterst handlar det om vilket samhälle vi vill bygga. Utvecklingen av AI kan inte lämnas åt marknaden ensam. Politiken behöver säkerställa att tekniken stärker människors möjligheter, bidrar till ett bättre arbetsliv och skapar ett välstånd som kommer hela samhället till del. Mot denna bakgrund bör Sveriges nationella AI-strategi uppdateras i enlighet med vad som anförs i motionen.

Aida Birinxhiku (S) *Daniel Vencu Öhrlund Castro (S)*